

Paa de andre tydske Hospitaler blev Overlægerne ogsaa kaldte Direktører, uagtet de stod omtrent i samme Forhold til vedkommende Kommunalbestyrelse, som de akademiske Hospitaler til Universitetskuratorerne.

I de østerrigste Statshospitaler var Overlægerne derimod tillige administrerende Direktører, direkte under vedkommende Ministerium.

I Bern var en Oberst Direktør for Hospitalet, der i økonomisk Henseende forterede dels under Staden Bern, dels under Kantonet Bern og dels under Staten Schweiz.

De private Hospitaler forestodes i Reglen af Overlæger, der tillige fungerede som administrativ Direktør.

De private katholske Hospitaler bestyredes af en, af vedkommende Kongregation beffikket Forstander eller Forstanderinde. Hedvigshospitalet i Berlin paa 4 à 500 Senge, bestyres af „de barmhjertige Søstre“, og kan anføres som en Mønsteranstalt i administrativ Henseende.

Bogføring og Regnskabsvæsen var, som overalt i Tydskland meget nøjagtigt, men vidtløftigt. Optagelsesformaliteterne vare besværlige for Patienterne og deres Familie eller Væger.

Betalingsstatjerne vare gennemgaaende høie, og betydeligt høiere end paa Frederiks Hospital. Hvis Patienten ikke selv kunde udrede Betalingen blev denne altid affordret og inddrevet hos Hjemstedskommunen.

Hospitalerne havde deres Hovedindtægt gennem Patientpengene, det Manglende blev tilskudt af Stat eller Kommune. Sjældent vare de i Besiddelse af privat Formue. Hvor dette var Tilfældet, var Formuen i Reglen testet til bestemte Dimed og i et særskilt Regnskab holdtes den da udenfor Hospitalets Pengevæsen.

Til mange af Hospitalerne var der knyttet et Apothek med et Laboratorium. Hvor dette var Tilfældet paastjønnedes det i høi Grad, da der ikke alene gennem Forpagningsafgiften tilfaldt Hospitalet en velkommen betydelig aarlig Indtægt, men Lægerne udtalte ogsaa, at Kontrollen med Medikamenterne var lettere, ligesom ogsaa Anstøffelsen af forskjelligt Forbindmateriale m. m. stete ensartet og let.

Bespisningsreglementerne vare affattede efter de forskjelliges Landes Befolknings Sædvaner. Kosten var gennemgaaende bedre og rigeligere end paa vore Hospitaler. Kaffe, Ol og Vin serveredes i Kvanta og Godhed, hvorom man hertillands neppe gjør sig nogen Forestilling. Men de tydske Læger udtalte alle, at det var god Økonomi, idet Rekonvalescentstiden varede langt kortere Tid end ved mindre god Kost, og hvorved der paa Hospitalet vandtes Plads for nye Patienter, hvilket for de akademiske Hospitaler havde sin Betydning ved det større Undervisningsmateriale, der herved skaffedes tilveie. Vi kunne ved denne Leilighed ikke lade uomtalt, at der paa alle de akademiske Hospitaler klagedes over Mangel paa Rekonvalescentshospitaler, hvorhen de mange Patienter, hvis Sygdomsbehandling egentlig var tilendebragt, men som trængte til Ro og Pleie, kunde henflyttes, da deres videre Behandling savnede al Interesse for den lægevidenskabelige Uddannelse. Ved Bygning af et akademisk Hospital bør dette Hensyn vistnok ikke lades ude af Betragtning. Økonomien blev overalt drevet af vedkommende Hospital selv. En Undtagelse herfra gjorde det store Rudolphshospital i Wien, hvor Bespisningen var bortliciteret; der udtaltes, at det kun var ved en trættende Kontrol af Læger og Administration, at dette System virkede tilfredsstillende.

Inventoryet var gennemgaaende godt og hensigtsmæssigt. I Sengene fandtes Strålhaars-Madratter; dog havde økonomiske Hensyn paa sine Steder tvunget det gamle Inventarium over i de nyere Hospitaler, jaaledes laa Patienterne paa Hospitalet i München endnu paa Sjerdyner. Vindeholdningerne vare i Reglen meget store af Hensyn til altid at kunne udlevere fuldstændig tørt Linned. Lægener og Rudebaar m. m. blev slidt til sidste Trævl, hvornæst det gik til Papirmøllen, da man, i Modsetning til os, af Hensyn til Smitte, ikke anvendte gammelt Linned til Forbindmateriale.

Badstuerne. Med Undtagelse af Wien, hvor en Entreprenør havde overtaget Badstuen for denne store Byes samtlige Hospitaler, havde de øvrige Hospitaler hvert deres